

Dosarul nr. 2ra-1391/22
2-21149172-01-2ra-03102022

Prima instanță: Judecătoria Drochia (sediul Glodeni), (jud. I. Cazacu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

ÎNCHEIERE

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Prisăcaru Corneliu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care au fost respinse cererile de apel depuse de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a fost admisă cererea de apel depusă de Prisăcaru Corneliu, casată hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni), fiind pronunțată o hotărâre nouă prin care acțiunea înaintată de Prisăcaru Corneliu a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 05 octombrie 2021, Prisăcaru Corneliu, prin intermediul avocatului Casian Tamara, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova solicitând încasarea prejudiciului material în sumă de 6400 de lei, prejudiciul moral în mărime de 30000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că prin ordonanța organului de urmărire penală al IP Rîșcani din 10 ianuarie 2018 a fost dispusă începerea urmăririi penale conform indiciilor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. 2 lit. d) Cod penal, cauza penală nr. 2018300020. Prin ordonanța organului de urmărire penală al IP

Rîșcani din 23 februarie 2021 a fost recunoscut în calitate de bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.2 lit. d) Cod penal. Prin ordonanța adjunctului procurorului-șef al Procuraturii r. Rîșcani, Olga Gaugaș din 03 septembrie 2018, care i-a fost adus la cunoștință la 03 noiembrie 2018, a fost scos de sub învinuire pe motiv că, fapta nu întrunește elementele infracțiunii. A mai indicat, că contrar voinței lui, timp de 7 luni s-a aflat sub vizorul organelor coercitive ale statului.

Cu referire la solicitarea privind încasarea prejudiciului moral, reclamantul a menționat că, fiind învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.2 lit. d) Codul penal, care prevede pedeapsă cu închisoare de la 8 la 15 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani, aceasta a avut un impact negativ asupra sănătății lui și a stării emoționale, fiindu-i cauzat un prejudiciu moral, deoarece a avut stări de neliniște, stres, anxietate, frică și incertitudine de lungă durată. A mai menționat, că în acel moment activa în calitate de administrator al Societății cu Răspundere Limitată „Camencuța-Agro”, fiind o persoană cunoscută în localitate. Fiind audiați în calitate de martori persoanele din sat, s-a aflat că în privința sa a fost pornită o cauză penală, în urma căruia a suferit ireversibil reputația sa.

În ședința de judecată reclamantul a solicitat încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției a prejudiciului material în mărime de 6400 de lei, prejudiciului moral în mărime de 30 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

La 26 octombrie 2022, pârâtul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a înaintat o cerere cu privire la excepția de tardivitate la cauza civilă înaintată de către Prisăcaru Corneliu către Ministerul Justiției a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral. Reprezentantul pârâtului a indicat, că conform art. 5 alin.1 din Legea nr. 1545, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare, iar conform alin.2 cererea de chemare în judecată privind repararea prejudiciului se depune în termen de 3 ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului. Astfel a indicat că, prin ordonanța din 03 septembrie 2018, emisă de către adjunctul procurorului șef al Procuraturii r. Rîșcani, Olga Gaugaș, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Prisăcaru Corneliu și clasarea procesului penal nr. 2018300020. A menționat că actul care acordă dreptul la repararea prejudiciului în temeiul Legii nr. 1545, în baza căruia reclamantul Prisăcaru Corneliu pretinde încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale Procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a devenit irevocabil. Astfel cererea urma a fi depusă în termen de 3 ani, însă a fost depusă tardiv la 07 octombrie 2021.

Prin încheierea din 22 decembrie 2022 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) a fost respinsă cererea de excepție de tardivitate înaintată de către reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Alexandru Vicol.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni) acțiunea civilă a fost admisă parțial.

A fost încasată din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Prisăcaru Corneliu, suma de 9000 de lei cu titlu de prejudiciu material pentru acordarea asistenței juridice și suma de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, cerințele au fost respinse.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că prin ordonanța din 12 martie 2018 Prisăcaru Corneliu a fost pus sub învinuire, iar prin ordonanța din 03 septembrie 2018 a fost scos de sub învinuire pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, astfel în perioada 12 martie 2018 și 03 septembrie 2018 acesta a suportat suferințe fizice și psihice, fiindu-i afectată reputația, deoarece fiind conducător al unei entități economice ține de obligațiunea sa morală de a fi o persoană cu un comportament ireproșabil, astfel că calitatea de învinuit i-a creat stări de neliniște și nesiguranță pe parcursul urmăririi penale.

În această ordine de idei, prima instanță a conchis că suma solicitată de reclamant în mărime de 30 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral este una exagerată, astfel a dispus încasarea sumei de 5000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, considerând ca fiind o compensație morală echitabilă, suficientă în raport cu circumstanțele speței.

Referitor la încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică, prima instanță a considerat că suma de 9000 de lei este rezonabilă pentru serviciile prestate de avocat.

Prin decizia din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți au fost respinse cererile de apel depuse de Procuratura Generală și Ministerul Justiției, a fost admis apelul depus de Prisăcaru Corneliu, casată integral hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Drochia (sediul Glodeni), fiind pronunțată o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasată de la Ministerul Justiției în beneficiul lui Prisăcaru Corneliu, prejudiciul material în sumă de 6400 de lei și prejudiciul moral în sumă de 9000 de lei.

A fost încasată de la Ministerul Justiției în beneficiul lui Prisăcaru Corneliu, cheltuielile de judecată în sumă totală de 5000 de lei. În rest pretențiile lui Prisăcaru Corneliu au fost respinse.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prejudiciul material suportat de Prisăcaru Corneliu constă în cheltuielile suportate de către acesta în cadrul urmăririi penale. Astfel, a menționat că la materialele cauzei este anexată copia bonului de plată cu nr.918663 ce confirmă achitarea de către Prisăcaru Corneliu avocatului Casian Tamara a sumei de 6400 de lei pentru acordarea asistenței juridice, în baza contractului nr.11 din 30 ianuarie 2018, astfel pretenția lui Prisăcaru Corneliu este întemeiată și urmează a admisă.

Cu referire la prejudiciul moral cauzat lui Prisăcaru Corneliu instanța de apel

a reținut că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, precum și să asigure efectiv compensarea suficientă și nicidecum exagerată, instanța de apel a conchis că suma de 9000 de lei este una echitabilă prejudiciului moral adus lui Prisăcaru Corneliu, iar suma despăgubirii în mărime de 5000 de lei încasată de prima instanță este insuficientă luând în considerație poziția socială a lui Prisăcaru Corneliu și categoria infracțiunii de care a fost învinuit, or, infracțiunea de escrocherie lezează reputația profesională a administratorului unei entități economice.

Referitor la cerința privind compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel a ajuns la concluzia că urmează a fi admisă și încasată suma de 5000 de lei, proporțional părții admise a pretențiilor, cheltuieli ce sunt reale, necesare și rezonabile, fiind confirmate prin bonurile de plată anexate.

La 11 august 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a contestat cu recurs decizia din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 22 decembrie 2021 a Judecătorei Drochia (sediul Glodeni), cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca tardivă sau ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că atât instanța de apel, cât și prima instanță au interpretat în mod eronat legea și au apreciat arbitrar probele. A menționat că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite. Or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Astfel, a menționat că la materialele dosarului nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Consideră că atât instanța de apel, cât și prima instanță eronat au dispus admiterea acțiunii, în condițiile în care la caz nu sunt întrunite toate condițiile de aplicabilitate ale prevederilor Legii nr.1545.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 14 iunie 2022, expediată în adresa recurentului la 08 august 2022, prin poșta electronică (f.d.137). Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei instanței de apel în termenul stabilit de lege.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele cauzei și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, părțile și

alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) al Codului de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă. În conformitate cu art. 440 alin. (1) al Codului de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului. Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) al Codului de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu pot duce la admisibilitatea recursului, or acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 al Codului de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare al recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

Or, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se

bazează. Abordarea recurentului, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestuia cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea considerării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh